01/09/2024

Η αρχή της Ινδίκτου και αρχή μετανοίας

/ Ορθόδοξες Προβολές

- **Γράφει ο Πρωτοπρεσβύτερος π. Αντώνιος Χρήστου, Θεολόγος – ΜΑ (Ορθόδοξη Θεολογία) ΕΑΠ**

Η αρχή της Ινδίκτου πρέπει να συμβαδίζει με το τέλος της αυτοκριτικής μας και την αρχή της μετανοίας μας…!

Είμαστε σίγουροι ότι οι περισσότεροι, εντός και εκτός Εκκλησίας, αγνοούν ότι η 1η Σεπτεμβρίου είναι η αρχή του εκκλησιαστικού έτους γα την Εκκλησία μας. Λίγοι γνωρίζουν πραγματικά ότι «Πρωτοχρονιά» για την Εκκλησία μας, είναι η 1η Σεπτεμβρίου κάθε έτους, όπου λέγεται «Αρχή της Ινδίκτου». Ο Σ. Ευστρατιάδης στο Αγιολόγιο του, γράφει τα έξης σχετικά και κατατοπιστικά για την Ίνδικτο: «Λέξις λατινική (indictio) ορισμόν σημαίνουσα καθ’ όν κατά δεκαπενταετή περίοδο πληρώνονταν εις τους αυτοκράτορας των Ρωμαίων οι φόροι. Κατά την εκκλησιαστική παράδοση, την αρχήν της ίνδικτιώνος είσήγαγεν ό Αύγουστος

Καίσαρ (1 -14), όταν διέταξε την γενική των κατοίκων του Ρωμαϊκού κράτους απογραφή και την είσπραξη των φόρων, κατά την πρώτην του Σεπτεμβρίου μηνός. Από του Μεγάλου Κωνσταντίνου (313) έγινε επισήμως η χρήση της Ινδικτιώνος ως χρονολογίας, έκτοτε δε ή εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως μέχρι του νυν εορτάζει την α’ Σεπτεμβρίου ως αρχήν του εκκλησιαστικού έτους. «Ινδικτον ημιν ευλόγει νέου χρόνου, ώ και παλαιέ και δι’ ανθρώπους νέε».

Η Ινδικτιώνα λοιπόν, είναι ένας γενικότερος τρόπος μέτρησης του χρόνου ανά 15ετίες με αφετηρία τη γέννηση του Χριστού ή για την ακρίβεια από το 3 π.Χ.. Στο διαδίκτυο μπορείς να βρεις και άλλα απαραίτητα στοιχεία που δείχνουν την ιστορική εξέλιξη και την εκκλησιαστικοποίηση της κοσμικής αυτής περιόδου: Στην περιοχή της Ανατολής τα περισσότερα ημερολόγια είχαν ως πρωτοχρονιά την 24η Σεπτεμβρίου, ημέρα της φθινοπωρινής ισημερίας. Επειδή όμως η 23 η ήταν η γενέθλια ημέρα του αυτοκράτορα της Ρώμης Οκταβιανού, η πρωτοχρονιά μετατέθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου, η οποία και καθορίστηκε ως αρχή της Ινδίκτου, δηλαδή της περιόδου του ρωμαϊκού διατάγματος για τον φόρο που ίσχυε για 15 έτη. Έτσι Ίνδικτος κατάντησε να σημαίνει αργότερα το έτος και αρχή της Ινδίκτου την Πρωτοχρονιά. Αυτή την Πρωτοχρονιά βρήκε η Εκκλησία και της έδωσε χριστιανικό περιεχόμενο, αφού τοποθέτησε σ’ αυτήν την εορτή της συλλήψεως του Προδρόμου, που αποτελεί και το πρώτο γεγονός της Ευαγγελικής Ιστορίας. Αργότερα, το 462 μ. Χ., για πρακτικούς λόγους και για να συμπίπτει η πρώτη του έτους με την πρώτη του μηνός, η εκκλησιαστική πρωτοχρονιά μετατέθηκε την 1 η Σεπτεμβρίου. Διευκρινίζεται ότι η πρωτοχρονιά της 1ης Ιανουαρίου έχει Ρωμαϊκή προέλευση και ήρθε στην Ορθόδοξη Ανατολή κατά τα νεότερα χρόνια. Η εκκλησιαστική ακολουθία για το νέο έτος τελείται την 1η Σεπτεμβρίου, μια ακολουθία απαράμιλλου κάλλους ως προς το υμνογραφικό υλικό. Σημειωτέον ότι πριν από λίγα χρόνια η Εκκλησία μας όρισε την 1η Σεπτεμβρίου ως ημέρα αφιερωμένη στο φυσικό περιβάλλον».

Τέλος ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ανακεφαλαιώνει τα παραπάνω και οριστικοποιεί τους 3 λόγους που η Εκκλησία εορτάζει την 1η Σεπτεμβρίου:

«Πρώτον, επειδή και αυτή είναι αρχή του χρόνου. Διά τούτο και κοντά εις τους παλαιούς Ρωμάνους πολλά ετιμάτο αυτή εξ αρχαίων χρόνων. Ινδικτιών δε κατά την ρωμαϊκή, ήτοι λατινική γλώσσα, θέλει να πει ο ορισμός. Και δεύτερον εορτάζει ταύτη η Εκκλησία, επειδή και κατά την σημερινή ημέρα, πήγε ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός μέσα εις την Συναγωγή των Ιουδαίων, και εδόθη εις αυτόν το Βιβλίο του Προφήτου Ησαΐου, καθώς γράφει ο Ευαγγελιστής Λουκάς (Λουκ. δ΄). Είναι δε και τρίτη αιτία, διά την οποίαν η Εκκλησία του Χριστού κάμνει σήμερον ενθύμηση της Ινδίκτου, και εορτάζει την αρχήν του νέου χρόνου: ήγουν, ίνα διά μέσου της υμνωδίας και ικεσίας, οπού προσφέρομε εις τον Θεόν εν τη εορτή ταύτη, γένη ο Θεός ίλεως εις ημάς, και ευλογήσει τον νέον χρόνο, και χαρίσει τούτον εις ημάς ευτυχή και γεμάτο από όλα τα σωματικά αγαθά. Για να φωτίσει τας διανοίας μας, εις το να περάσουμε όλον τον χρόνο καθαρώς και με αγαθή συνείδηση, και εις το να ευαρεστήσουμε τω Θεώ, με την φύλαξη των εντολών του και ούτω να τύχουμε των εν Ουρανοίς αιωνίων αγαθών».

Πέρα από την παράθεση της απαραίτητης ιστορικής γνώσης για την αρχή της Ινδίκτου, πιο μεγάλη σημασία έχει τον τρόπο που ο κάθε ένας πιστός θα εορτάσει αυτό το γεγονός, στην προσωπική του ζωή. Έχουμε ξαναπεί ότι η Εκκλησία μας ότι

εορτάζει και προβάλλει, γίνεται πάντα με σκοπό την σωτηρία μας. Αυτή η σωτηρία όμως δεν προέρχεται μαγικά, αλλά εκτός από την απαραίτητη θεία Χάρη που στέλνει ο Τριαδικός μας Θεός μέσα από τα μυστήρια της Εκκλησίας και τις Ιερές της Ακολουθίες, χρειάζεται και εκ μέρος μας μια απαραίτητη αυτοκριτική. Η 31η Αυγούστου (τελευταία μέρα του Εκκλησιαστικού έτους) και 1η Σεπτεμβρίου (πρώτη μέρα του Εκκλησιαστικού έτους) είναι μια πρώτης τάξεως ευκαιρία να προβούμε στην απαραίτητη αυτοκριτική μας, για το πώς περάσαμε όλη αυτή την εκκλησιαστική χρονιά που φεύγει. Τι κάναμε σωστά; Που υστερήσαμε; Τι λάθη και σφάλματα έγιναν και πρέπει να διορθωθούν και να αποφευχθούν κατά την νέα Εκκλησιαστική χρονιά που μόλις ήρθε; Ποιους πικράναμε και στεναχωρήσαμε; Ποιους αδικήσαμε; Τι μπορούσαμε να κάνουμε και δεν το πράξαμε; Πόσο εφαρμόσαμε τον Ευαγγελικό λόγο και τις εντολές Του Θεού στη ζωή μας; Πόσο και που σπαταλήσαμε το χρόνο άσκοπα ή μόνο για προσωπική μας ευχαρίστηση χωρίς να ν μοιραστούμε με τον αδελφό μας, ιδιαίτερα αυτόν που είχε ιδιαίτερη ανάγκη π.χ. όπως επίσκεψη σε ασθενή ή σε φυλακισμένο ή σε αναξιοπαθούντα κτλ.;

Αλλοίμονο αν ο χρόνος και τα έτη περνούν και εμείς δεν συνειδητοποιούμε σε πιο επίπεδο είμαστε και δεν φροντίζουμε να ετοιμαζόμαστε να πάμε εκεί που μας θέλει ο Θεός. Τι νόημα έχει να εορτάζουμε κάτι επιφανειακά και δεν μεταμορφώνεται εσωτερικά με την καλή αλλοίωση της θείας χάριτος όλη η ύπαρξή μας; Γι αυτό αδελφοί μου καλό θα είναι, αν όχι κάθε βράδυ, αν όχι κάθε εβδομάδα, αν όχι κάθε μήνα, τουλάχιστον κάθε χρόνο να κάνουμε την αυτοκριτική μας, ώστε η αρχή κάθε εκκλησιαστικού έτους, να ταυτίζεται και με την αρχή της μετανοίας μας, με την αρχή του νέου ανακαινισμένου ευατού μας, που πνευματικά είναι βελτιωμένος από την χρονιά που έφυγε ή τουλάχιστον να έχει πάρει την απόφαση έστω να γίνει καλύτερος…

Ευχόμαστε από καρδιάς σε κάθε αναγνώστη, καλή, ευλογημένη και καρποφόρα νέα Εκκλησιαστική χρονιά!

(Πηγή: pemptousia.gr)